

50

Скільки коштує фунт лиха для туриста?

Лучія ПУЗИКОВА
(Крим)

Віз краще підготувати взимку. В галузі туризму цього не заперечують. Напередодні нової курортної лихоманки Севастопольська міська державна адміністрація та учасники проекту Агентства США з міжнародного розвитку «Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність» (USAID ЛІНК) зробили перший крок у цьому напрямі – провели «круглий стіл» на тему «Можливості розширення туристичного сезону в Севастополі. Подієві заходи як каталізатор туристичного ринку». Організатори запросили для конструктивного діалогу представників туристичного бізнесу, підприємців та журналістів.

Перед початком «круглого столу» запитала в генерального директора відомої севастопольської фірми «Рамут-Севастополь-Тур» Світлани ОВЧАРЕНКО, чого вона очікує після обговорення, на що може розраховувати під час підготовки до нового туристичного сезону?

– Хочеться нового імпульсу для просування туристичного продукту, а також нових поворотів і системної роботи для всіх, хто працює в галузі туризму, віддає свої знання задля підвищення якості відносин у цій галузі, – каже Світлана. – А ще – завжди корисно послухати колег і почититися.

Гадаю, такі само очікування й в інших учасників «круглого столу».

З привітанням до присутніх звернулися представники двох гілок міської влади – заступник голови Севастопольської міськдержадміністрації Володимир Арабаджі й голова профільної комісії міської ради Петро Кудряшов. Відкриваючи форум, Володимир Арабаджі зазначив, що проведення таких зустрічей – важливий етап у подоланні стереотипу про Севастополь як місто винятково військового базування:

– Севастополь створювався як військовий форпост Російської імперії – це позначилося на історії нашого міста і на довгі роки визначило основні напрями його розвитку. І нам набагато важче, ніж будь-якому іншому регіону України, змінити цю усталену думку. Але ми продовжуємо активно працювати над поліпшенням вигляду Севастополя і сподіваємося, що цей форум дасть нам нові відправні точки для роботи у сфері туристичного підприємництва.

Гості Севастополя об'єктивно ставляться до того, щоб заробляти гроші туризмом, компетентно відповідають на запитання, чи може туризм стати локомотивом економіки міста. Зокрема, координатор програми з розвитку туризму проекту USAID ЛІНК Геннадій Друзенко, відомий фахівець із туристичного брендингу українських міст, порівняв роль туристичної галузі в економіці Севастополя та Единбурга. На думку професіонала, таке порівняння можливе, тому що обидва міста приблизно рівні за кількістю жителів, однаково віддалені від своїх столиць і мають непрості відносини з метрополією.

Чи треба казати, що порівняння це аж ніяк не на користь Севастополя. Більше того, із виступу доповідача дізнаємося, що *багатьох статистичних даних про туристичну галузь Севастополя або немає, або їх приховують від громадськості*. Наприклад, пан Друзенко не зміг з'ясувати, скільки туристів відвідує Севастополь і проживає в ньому понад три дні, яку кількість ліжок-місць севастопольці можуть запропонувати гостям. За його словами, істотно різняться відомості про кількість севастопольських готелів, баз відпочинку тощо. Чому так відбувається? Чому таке можливо? Питання зависли в повітрі.

На бляклому тлі наведених показників туристичний Единбург вражає увагу. Адже тільки завдяки фестивалям місто щорічно отримує чверть мільярда доларів. Соціологічні опитування свідчать, що близько 82 відсотків туристів серед мотивів відвідування Единбурга назвали саме його фестивалі.

Геннадій Друзенко закликав севастопольців узяти на озброєння цей досвід. А для більшої переконливості запросив виступити директорів відомих фестивальних

агентств – Ігоря Сидора («Етновир», Львів), Олега Демчука («Ратуша», Кам'янець-Подільський) та Ольги Михайлюк («АртПоле», Київ).

Справді, в них є чого повчитися.

Несподіваною реакцією на запрошення поділитися досвідом проведення фестивалю «Війна і мир» став виступ його керівника, режисера Романа Мархолія:

– Скільки можна забалакувати тему? – Запитав він в аудиторії. За словами режисера, захід проводять у Севастополі вже втретє, вже втретє він слухає виступи шановних колег і розуміє, чому в багатьох учасників «круглого столу» такі нудні обличчя. Формат зустрічі Роман Мархолія назвав «контрпродуктивним», а саме слово «фестиваль» він уже готовий сприймати, як лайку.

Репліка режисера пролунала наприкінці засідання «круглого столу», але помітно пожвавила дискусію. Севастопольці навперебій піднімали руки, вимагаючи мікрофон. З'ясувалося, що місцеві підприємці організовують вельми оригінальні свята, які цілком відповідають фестивальному статусу.

Після засідання учасники «круглого столу» продовжили спілкування. Їм є про що домовлятися. До того ж Володимир Арабаджі запевнив: влада забезпечить підтримку фестивальних ініціатив. Однак не всі присутні вірять у таку райдужну перспективу.

– За нинішнього стану економіки України потік туристів до Севастополя не збільшуватиметься, – вважає голова постійної комісії Севастопольської міськради з культури й туризму Володимир Демченко. – Нам тут фахівці показували таблиці з даними стосовно Шотландії, які свідчать, що 60 відсотків туристів – це ті, хто подорожують всередині країни. Про що ми говоримо, коли 2011 року дві третини українців узагалі не їздили у

відпустку? Вони залишилися вдома. У людей немає грошей їздити.

Володимир Демченко також не вірить, що стимулом до розвитку туризму в Севастополі стане фестивальний рух. Зокрема, депутат вважає, що 200 тисяч гривень, наданих торік із міського бюджету на фестиваль «Війна і мир», ніяк не окупилися.

Заступник голови СМДА Володимир Арабаджі прокоментував інформацію про те, що Севастополь перебуває на передостанньому місці серед регіонів України за інвестиційною привабливістю. Про це заявив в інтерв'ю газети «День» Владислав Каськів, голова Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України.

Володимир Арабаджі зазначив:

– За заявою пана Каськіва, оцінку інвестиційної привабливості Севастополя дали 600 бізнесменів і більш як 70 експертів з усіх регіонів країни. Ми уважно вивчили офіційну інформацію і не визначили, якою мірою цей рейтинг є офіційним і на підставі яких показників та з урахуванням яких основних і абсолютних величин він обрахований. Враження таке, що цей рейтинг визначався опитуванням і має емоційний характер. За офіційним рейтингом Міністерства економіки України, Севастополь останні два квартали стабільно посідав друге після Києва місце за всіма 47 показниками, які враховуються під час визначення цього рейтингу.

Спростовуючи слова Владислава Каськіва, Володимир Арабаджі повідомив результати ще одного дослідження:

– Ми отримали рейтинг від Фонду «Ефективне управління» Ріната Ахметова. Четвертий рік поспіль фонд здійснює дослідження регіонів України за методикою WEF (WorldEconomicForum), тобто це абсолютно європейський підхід. За цим

рейтингом Севастополь опинився на сьомому місці, залишивши позаду Одесу, багато великих міст України, а також Автономну Республіку Крим.

Окрім того, 2011 року Севастопольською міською державною адміністрацією зареєстровано 38 внесків іноземних інвестицій, тоді як 2010-го їх було лише п'ять. Дані свідчать про зростання зацікавленості іноземних інвесторів у розвитку свого бізнесу на території Севастополя, зауважив заступник голови СМДА.

Хоч би що там казали, а для нормального розвитку туризму в місті поки що немає найголовнішого – професійної галузевої програми, яка правильно визначає пріоритети в цілеспрямованому розвитку такої необхідної галузі.

Наталья Гончарова, голова громадської ради Ленінського району, член президії громадської ради при СМДА, запропонувала створити робочу групу в складі досвідчених представників туристичного бізнесу, щоб скоординувати дії та розробити життєздатну програму розвитку туризму в Севастополі. Слушна пропозиція викликала жвавий відгук учасників. Залишається сподіватися, що висновки, яких дійшли на засіданні «круглого столу», будуть корисними. Скільки часу знадобиться для їх утілення в життя, залежить від оперативності та відповідальності всіх, хто в цьому зацікавлений.

А головним визначальним чинником, як і раніше, залишається турист. За кілька місяців він приїде з грошима і вимагатиме якісних послуг. Якщо їх йому не запропонують, турист попрощається з Кримом. Він має нині дуже багатий вибір. І це вже не той турист, який був колись. Він прораховує наперед свої ризики і чітко визначає пріоритети. Свої відпускні гроші людина намагається витратити з розумом, оминаючи лихо.